

— Ἔλα, ἔλα, παληόγερε, τὸν γνωρίζω δὲ ἐγὼ αὐτὸν τὸν σπάγγον σου!

Ὁ Ὠσκόρν ἐψέλλισε.

— Μὰ ἄφ' οὐ τὸ εὐρῆκαν αὐτὸ τὸ πορτοφύλι!

Ἄλλ' ὁ ἄλλος ὑπέλαθεν:

— Τώρα, γέρο μου, ἄλλος εἶνε ποῦ βρίσκει καὶ ἄλλος εἶνε ποῦ φέρνει πίσω. Οὔτε εἶδα, οὔτε ξεύρω, καὶ σὺ τὰ χάνεις.

Ὁ χωρικός ἔστη ὡσεὶ ἀποπνιγείς. Ἐνόει τέλος. Κατηγόρουν αὐτόν, ὅτι ἔβαλεν ἄλλον νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ χαρτοφυλάκιον, ὅστις οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ συνεργός, συνέννοχος.

Ἡθέλησε νὰ διαμαρτυρηθῇ. "Ολοὶ οἱ παρὰ τὴν τράπεζαν καθήμενοι ἤρχισαν νὰ γελοῶσιν.

Δὲν ἠδυνήθη νὰ τελειώσῃ τὸ γεῦμά του καὶ ἀπῆλθεν ἐν μέσῳ τῶν σκωμμάτων.

Ἐπέστρεψεν εἰς τὸ χωρίον του, κατησχυμένος καὶ ἐν παροξύνσει, ἀποπνιγόμενος ὑπὸ τῆς συγχύσεως, ἐπὶ τοσοῦτον μᾶλλον καταβαλλόμενος καθ' ὅσον ἦτο ἱκανὸς διὰ τῆς νορμανδικῆς του πανουργίας νὰ πράξῃ ἐκεῖνο ἐφ' ᾧ κατηγορεῖτο καὶ μάλιστα νὰ καυχῇθῇ ἐπὶ τούτῳ ὡς ἐπ' εὐφρεῖ διαθήματι. Ἡ ἀθωότης αὐτοῦ τῷ ἐφαίνετο συγκεχυμένως ὅτι ἦτο ἀδύνατον ν' ἀποδειχθῇ, γνωστῆς οὔσης τῆς πονηρίας του. Καὶ ἡσθάνετο ἑαυτὸν πεπληγμένον κατὰκαρδὰ ὑπὸ τῆς ἀδίκου ὑποψίας.

Τότε ἤρχισε καὶ πάλιν νὰ διηγῇται τὸ ἐπεισόδιον, ἐπιμηκύνων καθ' ἑκάστην τὴν διήγησίν του, προσθέτων ἑκάστοτε νέους ἰσχυρισμούς, δραστηριωτέρας διαμαρτυρίας, ἐπισημοτέρους ὀρκούς. Καὶ ταῦτα πάντα ἐφαντάζετο, ταῦτα πάντα παρεσκεύαζε κατὰ τὰς ὥρας καθ' ἃς ἔμενε μόνος, περὶ οὐδὲν ἄλλο ἀσχολούμενος ἢ τὴν ἱστορίαν τοῦ σπάγγου. Ἄλλ' ὅσον συνθετωτέρα ἦτο ἡ ὑπεράσπισίς του, ὅσον λεπτολογώτερα τὰ ἐπιχειρήματά του, τόσον ὀλιγώτερον ἐγένετο πιστευτός.

— Αὐτὰ εἶνε δικαιολογίαι τῶν ψευστῶν, ἔλεγον ὀπισθέν του οἱ ἀκούοντες.

Τὸ ἡσθάνετο, τὸ αἰμά του ἐβράζεν, ἐξηντλεῖτο εἰς προσπάθειάς ἀνωφελείς.

Ἐφθινε προφανῶς ὡς ἡμέραι.

Οἱ ἀστέιοι τώρα πλέον τὸν ἐβάζον νὰ διηγῇται «τὸν Σπάγγον» χάριν διασκέδασις, ὡς ζητεῖται ἡ διήγησις μαχῆς παρὰ στρατιώτου ἐκστρατεύσαντος. Τὸ δὲ πνεῦμα αὐτοῦ, βεβλημένον εἰς τὰ καίρια ἐξησθένει.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ Δεκεμβρίου κατέπεσε κλινῆρης. Ἀπέθανε δὲ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Ἰανουαρίου, καὶ ἐν τῇ παραληρήσει τῆς ἀγωνίας ἐπεμαρτύρετο τὴν ἀθωότητά του, ἐπαναλαμβάνων «ἐνα μικρὸ σπαγγάκι... ἐνα μικρὸ σπαγγάκι... νὰ, νὰ το, κύριε Δήμαρχε.»

[Guy de Maupassant.]

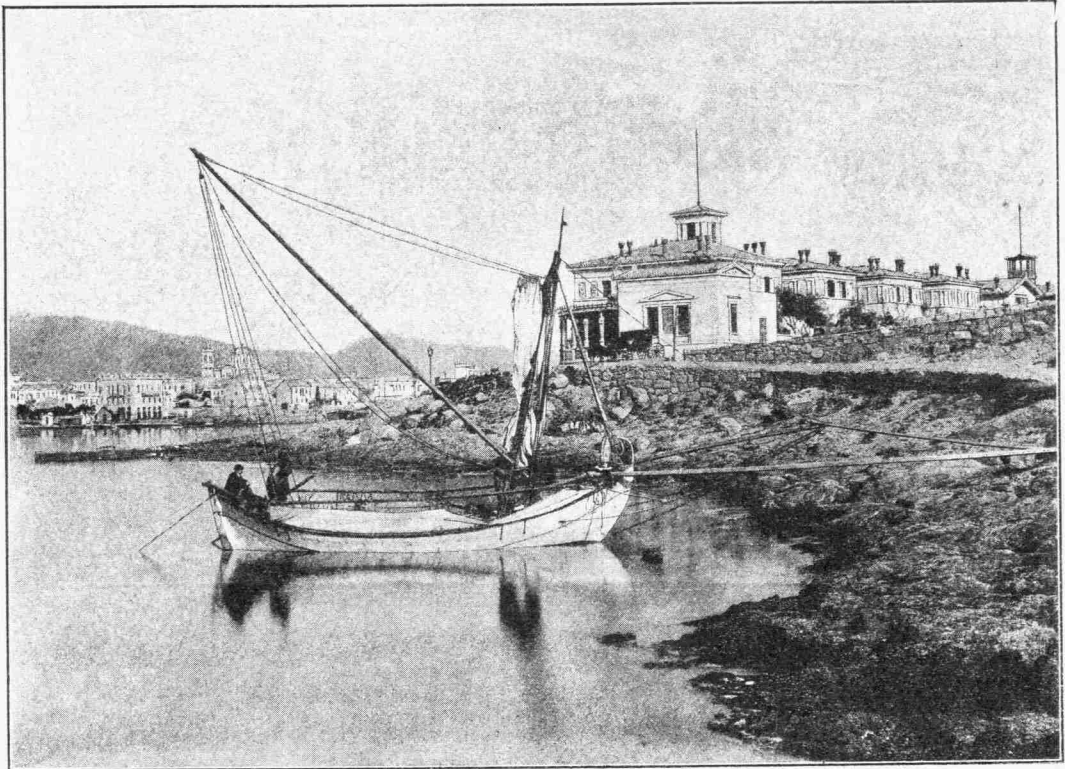
ΠΟΙΟΝ ΕἶΝΕ ΤΟ ΕΠΑΓΩΓΟΤΑΤΟΝ ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΥΤῳ ΧΡΗΣΤΟΤΑΤΟΝ ΤΩΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΩΝ

Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐτέθη πολλάκις πολλαχοῦ ἐπ' ἐσχάτων δὲ καὶ παρ' ἡμῖν. Ἐν τούτοις οὐ μόνον ἐτέθη, ἀλλὰ καὶ ἐλύθη πρὸ ἐτῶν πεντήκοντα ὑπὸ τοῦ Μακώλαιῦ. Ὁ ἱστορικός οὗτος, λαβὼν ἐν μιᾷ τῶν μικρῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων, ἀφορμὴν νὰ ὑμνήσῃ περὶ τινος πραγματείας τοῦ Sir Jacob Mackintosh, ἐν ᾗ οὗτος ἀφηγήθη τὰ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Ἰακώβου Β'. καὶ ἰδίως τὰ κατὰ τὴν δίκην καὶ τὴν ἀθώωσιν τῶν ἐπτὰ Ἐπισκόπων (1), ἰδοὺ τίνα ἐπιφέρει περὶ τῆς πραγματείας ἐκείνης κρίσιν. «Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ τοῦ Sir Jacob Mackintosh εὐρίσκομεν ἅμα μὲν τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἀκρίθειαν τοῦ ἐν τοῖς μέσοις τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος χρόνους φιλοσοφήσαντος περὶ τὴν ἱστορίαν Hallam, ἅμα δὲ τὴν γραφικὴν τέχνην τοῦ ἐν ἀρχῇ τοῦ αἰῶνος τούτου ἀκμάσαντος Southey. Ἡ ἱστορία τῆς Ἀγγλίας, ἐὰν ἐγγράφετό ποτε τοιοῦτοτρόπως, ἤθελεν ἀποβῇ τὸ γοητευτικώτερον τῆς γλώσσης ἡμῶν βιβλίον καὶ ἤθελε προτιμᾶται πάσης μυθιστορίας.»

(1) Τὰ κατὰ τὴν δίκην ταύτην μετέφρασα ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Μακώλαιῦ πρὸ ἐτῶν τεσσαράκοντα καὶ ἐδημοσίευσσα διὰ τοῦ τότε ἐν Ἀθῆναις ἐκδιδόμενου περιοδικοῦ «Πανδώρα».

Οἱ λόγοι οὗτοι ὑπῆρξαν τὸ πρόγραμμα οὕτως εἰπεῖν τῆς ὑπ' αὐτοῦ κατόπιν συγγραφείσης «Ἱστορίας τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τοῦ Ἰακώβου Β'.» Ἡ ἱστορία αὕτη μετεφράσθη καὶ εἰς τὴν Γερμανικὴν καὶ εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν, ὥστε πᾶς Ἕλλην οὐχὶ ὅλως ἀλλότριος τῆς νεωτέρας γλωσσομαθείας, δύναται νὰ διεξέλθῃ τὸ δαιμόνιον τοῦτο ἔργον. Μίαν δὲ καὶ μόνην μικρὰν μὲν ἀλλὰ δραματικωτάτην περιουσίαν αὐτοῦ θέλω παραθέσει ἐνταῦθα ὡς ὠχρὸν ἀπαύγασμα τῆς ἀμιμήτου ἐκείνης τέχνης.

Κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ 1694 ἡ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Γουλιέλμου Μαρία ἐνόσησε· καὶ μετ' ὀλίγον ἡ νόσος αὐτῆς ἔλαβε χαρακτῆρα ἐπιφοβόν. Ὁ περίπυστος ἐπὶ τῇ διαγνώσει τῶν ἀσθενειῶν ἱατρός Radcliffe ἀπεφάνετο ἀδιστακτικῶς ὅτι ἡ βασίλισσα προσεβλήθη ὑπὸ τῆς παρ' ἡμῖν κατ' εὐφημισμὸν καλουμένης εὐλογίας. Ἡ νόσος αὕτη ἦς βραδύτερον εὑρέθη τὸ ἀντιφάρμακον, ἦτο τότε ἀδυσώπητος. Διαδοθεῖσα δὲ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο εἰς Λονδὶνον δὲν ἐφείσθη οὐδὲ τῆς νέας καὶ ἀκμαζούσης ἐκείνης γυναικός, τῆς ὅποιος αἱ ἀρεταὶ ἐκόσμησαν τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος τῆς. Ἡ Μαρία ἔμαθε

Ο ΑΙΜΗΝ ΤΗΣ ΖΕΑΣ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

[Ἐκ φωτογραφίας τῶν Ἀδελφῶν Ρωμαϊδῶν]

Η ΔΕΩΦΟΡΟΣ ΑΙΓΕΩΣ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

[Ἐκ φωτογραφίας τῶν Ἀδελφῶν Ρωμαϊδῶν]

τὸν κίνδυνον ὃν διέτρεχε μετὰ θαυμαστῆς μεγαλοφυΐας. Διέταξεν ἀμέσως νὰ ἐξέλθωσι τῶν ἀνακτόρων πάντες οἱ αὐλικοὶ καὶ κλεισθεῖσα εἰς τὸ γραφεῖόν της, ἄλλα μὲν τῶν ἐγγράφων αὐτῆς ἔκασεν, ἄλλα δὲ ἐτακτοποιήσε, καὶ τοῦτο πράξασα περιέμενεν ἀταράχως τὸ πεπρωμένον.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀσθενείας της, ὁ Γουλιέλμος δὲν ἐμακρύνθη οὐδὲ στιγμήν ἀπὸ τῆς κλίνης αὐτῆς. Ἡ ἀλλοίωσις τῆς ὄψεώς του, ἔγραφεν ὁ πρέσβης τῆς Ὀλλανδίας, δὲν ἠδύνατο εἰμὴ νὰ συγκίνησῃ καὶ αὐτὴν τὴν ψυχρότεραν καρδίαν. Δὲν ἀνεγνώριζε τις τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον τοῦ ὁποίου τὸ ἀκατάβλητον θάρρος εἶχε τοσάκις καταπλήξῃ τοὺς παλαιμάχους τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θηλάσσης, ἐν μέσῳ κινδύνων φοβερωτάτων. Οἱ ὑπηρεταὶ ἔβλεπον τὰ δάκρυα καταλείβοντα ἐκ τῶν παρειῶν τοῦ κυρίου αὐτῶν, τοῦ ὁποίου οὔτε θρίαμβοι οὔτε ἡτταὶ εἶχον διασείσει ποτὲ τὸ ἄτρεπτον παράστημα. Ὁ βασιλεὺς λαβὼν κατὰ μέρος ἓνα τῶν πολλῶν παρόντων ἀρχιερέων, τὸν Burnet. «Οὐδεμία ἐλπίς, ἀνεφώνησεν ἑαυγὼν νίως· ἤμην ὁ εὐτυχέστατος τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ δυστυχέστατος. Οὐδεμίαν εἶχεν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν, οὐδεμίαν. Τὴν ἐγνωρίσατε πολὺ, ἀλλὰ δὲν ἠδύνασθε νὰ γνωρίσετε ὅλας αὐτῆς τὰς ἀρετάς· ἐγὼ μόνος ἠδύναμην νὰ τὰς γνωρίσω. » Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κανταβριγίας Τένισον, ὁ ἄκρος τῆς Ἀγγλίας ἀρχιερεὺς, ἀνέλαβε νὰ εἴπῃ εἰς τὴν ψυχorraγοῦσαν ὅτι ἐπέστη ἡ κρίσιμος τοῦ θανάτου στιγμή καὶ ἤρχισε διὰ μακροῦ προομιῶν νὰ τὴν παρασκευάζῃ εἰς τὸ ν'

ἀκούσῃ τὸ ἄγγελμα τοῦτο. Ἀλλ' αὐτὴ ἐνόησεν ἀμέσως τί ἤθελε νὰ εἴπῃ καὶ ὑπέκυψεν εἰς τὴν βουλὴν τοῦ Κυρίου μετὰ τοῦ ἡμέρου ἐκεῖνου γυναικείου θάρρους τὸ ὁποῖον τοσάκις καταισχύνει τὴν τῶν ἀνδρῶν γεναιότητα. Λαβοῦσα ἀνὰ χεῖρας τὰ σπουδαίοντα αὐτῆς ἐγγράφα παρήγγειλεν, ἅμα ἀποθάνῃ, νὰ παραδοθῶσι τῷ βασιλεῖ· μεθ' ὃ ἀπέτρεψε τὸν νοῦν ἀπὸ πάσης ἐγκοσμίου φροντίδος. Ἐκοινώνησε τῶν ἀχράντων μυστηρίων καὶ ἀπήγγειλε τὰς προσευχὰς αὐτῆς μετὰ πάσης ἀκριθείας, εἰ καὶ διὰ φωνῆς ἀσθενοῦς. Παρατηρήσασα ὅτι ὁ Τένισον ἵστατο ἐπὶ μακρὸν παρὰ τὴν κλίνην της, ἐψιθύρισε μετὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῇ χάριτος τὴν διαταγὴν νὰ κοθήσῃ καὶ ἐπέμενεν εἰς τοῦτο μέχρις οὗ ἐξετελέσθη ἡ ἐπιθυμία της. Ἀλλ' ἔκτοτε ἡ κατὰπτωσις αὐτῆς ἀπέβη τοσαύτη ὥστε μόλις ἠδύνατο νὰ ὑποτραυλίσῃ ὀλίγας τινὰς λέξεις. Δις ἡγωνίσθη νὰ διαβιβάσῃ τὰς εὐχὰς αὐτῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον ὃν ἡγάπα ἐξ ὅλης ψυχῆς, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀρθρώσῃ λέξιν. Καὶ ἐκεῖνου δὲ ἡ καταστασις ἦτο ὀλεθρία, ἐπὶ τοσοῦτον ὀλεθρία ὥστε οἱ σύνεδροι τοῦ ἀνωτάτου Συμβουλίου τοῦ Κράτους οἵτινες ἦσαν συνηγμένοι εἰς παρακειμένον τι δωμάτιον, ἤρχισαν νὰ φοβῶνται μήπως ἄλλοφρονήσῃ, μήπως ἐκψυχῇ. Ὁ δούξ τοῦ Leeds ἐτόλμησεν, ἐπὶ τῇ ἐπιθυμίᾳ τῶν συναδέλφων του, ν' ἀπευθύνῃ αὐτῷ τοὺς συνήθεις ἐν τοιαύταις θλίψεσι παραμυθητικούς λόγους. Ὀλίγας δὲ στιγμὰς πρὶν ἀποθάνῃ ἡ βασίλισσα, ὁ Γουλιέλμος ἀπῆλθε σχεδὸν ἀναισθητος ἐκ τοῦ κοιτῶνος αὐτῆς.

Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

Ἡ λυγερή

Συνέχεια· ἴδε σ. 885 Α' τόμου 1890.

— «Ε, ἔ, ξέρεις παιδί μου· ἤρχισεν ὁ Κύρ Παναγιώτης ξηροβήχων, ἡμιτρώγων τοὺς λόγους του· ξέρεις τί λείει ἐδῶ ἡ γερόντισσά μου· πῶς ἔρχεται μὰς... ξέρω κ' ἐγώ... καὶ μπάς καὶ ντρέπεσαι νὰ τὸ εἴπῃς... »

— Ναί, παιδί μου· νὰ τὸν κάμουμε ἐτούτη τὴν Κυριακὴν τὸ γάμο! ἐπέραναν ἀποτόμως τὴν πρότασιν ἡ γραῖα.

Ὁ Νικολὸς ἐταράχθη· δὲν ἐπερίμενε τόσον πλησίον τοῦ αὐτῆν τὴν εὐτυχίαν. Ὁ Διδριώτης μὲ τὸ μισὸ τσαρούχι ἂν καὶ τῷ εἶχον ὑποσχεθῇ τὸ συνοικέσιον ἔβλεπεν εἰς ἀπότατον σημεῖον, ὡς μετέωρον εἰς τὴν λάμψιν τοῦ ὁποίου δὲν εἶχον συνειθίσῃ ἀκόμη οἱ ὀφθαλμοὶ του, τὴν κόρην τοῦ ἀφέντη του. Εἶνε ἀληθές ὅτι οἱ ἄνθρωποι τοῦ εἵδους του πιστεύουν ὅτι διὰ τοῦ χρηματὸς των τὰ παντὰ δύνανται νὰ καθυποτάξουν καὶ νὰ κατορθώσουν· καὶ πραγματοποιοῦν τῷ ὄντι τὴν πίστιν των αὐτὴν πολλάκις. Ἀλλ' ὁ Νικολὸς δὲν ἐφθασεν ἀκόμη εἰς τὸν κολοφῶνα

αὐτόν· ἔτεινε μόνον... Καὶ ὁσάκις δὲν παρεφέρετο ὑπὸ τοῦ ἐγωϊσμοῦ ἀνωμολόγει καθ' ἑαυτὸν ὅτι δὲν κατέστη ἀκόμη ὁ ἐπίζηλος γαμβρὸς τῆς κωμοπόλεως καὶ ὅτι τὰ προταθέντα εἰς αὐτὸν μέχρι τοῦδε συνοικέσια δὲν ἦσαν ἐκ τῶν καλλιτέρων, ἀλλ' ἐκ τῶν μᾶλλον ἐτελῶν οικογενειῶν, Ἡτένιζε λοιπὸν μόνον εἰς τὸν ἀφέντη του κ' ἐσκέπτετο δουλεύων μετ' αὐταπαρνήσεως τὴν οἰκίαν ἥτις πρώτη τὸν ἐφιλοξένησεν ν' ἀναμένῃ μέχρις οὗ εὐδοκήσουν νὰ τῷ προσφέρουν τὴν ἀμοιβήν. Καὶ μόλις ἦδη ἤκουσεν αὐτὴν προσφερομένην, ἐδέχθη εὐχαρίστως, εὐγνωμόνως καὶ ὡμολόγει διὰ ἡμικεκομμένων φράσεων, ὅτι ὅχι τὴν Κυριακὴν ἀλλὰ τώρα ἀμέσως ἂν ἤθελον ἐδέχετο νὰ τελεσθῇ ὁ γάμος.

— Ἐξέρω κ' ἐγώ... σὰν ἔχετε τὴν καλωσύνην... ὅπως θέλετε!...

Ἡ Κυρά Παναγιώταινα ἐπέδωκε πλέον εἰς τὰς ἐτοιμασίας τοῦ γάμου. Εἶνε ἀληθές ὅτι ἡ ἀγαθὴ γραῖα ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐγέννησε τὴν Ἀν-